

Bognoter

Jens Peter Frølund Thomsen, *Moderne politikbegreber: Introduktion til systemanalyse, marxisme og diskursanalyse*, Århus: Forlaget Systime, 1997, 144 s.

Moderne politikbegreber er en fin lille bog, som har et klart publikum, nemlig studerende og andre uden større forhåndskendskab til de store teoriretninger i statskundskaben. Den kan også læses af andre med udbytte. Bogen introducerer de tre tilgange til politik, som fremgår af titlen. Det gør den på en forbilledlig klar og sine steder frisk måde. Med udgangspunkt i en kort, impressionistisk beskrivelse af større samfundsændringer i den vestlige verden, der viser, at bogens sigte også er at forstå og forklare konkrete politiske forhold, diskuterer bogens følgende tre kapitler først de to traditionelle tilgange til politik og politologi og dernæst mere udførligt det diskursanalytiske alternativ. Alle kapitlerne er tænksomme, og klassiske såvel som originale kritikpunkter fremdrages i en nuanceret diskussion af, hvad perspektiverne kan og ikke kan.

I den afsluttende og - for en diskurs-specialist - atypisk åbenhjertig diskussion af, hvad diskursanalysen primært kan bruges til bedst (primært analyser af (i) ideologiers politiske forandringspotentiale, (ii) politiske identiteter og konstitueringen af konkrete interesse modsætninger og (iii) politologiske teories „væsen“ og ofte paradigmatiske lukkethed), præciserer bogen, at man ikke får megen hjælp i diskursanalysen, hvis man er interesseret i generaliseringer om kausale relationer mellem sociale og politiske fænomener i tid og rum. Problemet med

diskursanalysens anvendelighed for slige mainstream ambitioner er, at den per udgangspunkt ikke ønsker at tilvejebringe de substantielle teoretiske begreber og metodiske forskrifter, som en teoretisering af den historiske givne virkelighed nødvendigvis må forudsætte. Fordi Frølund Thomsen deler denne ambition (det sidste ord i bogen er det diskursfremmede „virkeligheden“), fremstår diskursanalysens fordele og ulemper meget klart. Også derfor kan bogen læses med udbytte af andre end folk uden forhåndskendskab til statskundskabens store teoriretninger.

Asbjørn Sonne Nørgaard
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Kirsten Bregm (red.), *Omstilling i den offentlige sektor - i et økonomisk perspektiv*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1998. 229 s., kr. 275,00

Bogens bidrag er overvejende teoretiske og diskuterende, men de forholder sig alle til en række af de problemstillinger, som ministerier, offentlige selskaber, amter og kommuner tumler med, når de vil ændre på styringen og organiseringen af de offentlige organisationer. De teoretiske diskussioner er således orienteret mod et anvendelsesperspektiv. Det teoretiske perspektiv er i de fleste tilfælde den nyere institutionelle økonomi med fokus blandt andet på informationsøkonomi, incitamentsstrukturer, principal-agent relationer mv. Bogen har kapitler om administrative reformer som decentralisering,

Bognoter

Jens Peter Frølund Thomsen, *Moderne politikbegreber: Introduktion til systemanalyse, marxisme og diskursanalyse*, Århus: Forlaget Systime, 1997, 144 s.

Moderne politikbegreber er en fin lille bog, som har et klart publikum, nemlig studerende og andre uden større forhåndskendskab til de store teoriretninger i statskundskaben. Den kan også læses af andre med udbytte. Bogen introducerer de tre tilgange til politik, som fremgår af titlen. Det gør den på en forbilledlig klar og sine steder frisk måde. Med udgangspunkt i en kort, impressionistisk beskrivelse af større samfundsændringer i den vestlige verden, der viser, at bogens sigte også er at forstå og forklare konkrete politiske forhold, diskuterer bogens følgende tre kapitler først de to traditionelle tilgange til politik og politologi og dernæst mere udførligt det diskursanalytiske alternativ. Alle kapitlerne er tæknksomme, og klassiske såvel som originale kritikpunkter fremdrages i en nuanceret diskussion af, hvad perspektiverne kan og ikke kan.

I den afsluttende og - for en diskurs-specialist - atypisk åbenhjertig diskussion af, hvad diskursanalysen primært kan bruges til bedst (primært analyser af (i) ideologiers politiske forandringspotentiale, (ii) politiske identiteter og konstitueringen af konkrete interesse modsætninger og (iii) politologiske teories „væsen“ og ofte paradigmatiske lukkethed), præciserer bogen, at man ikke får megen hjælp i diskursanalysen, hvis man er interesseret i generaliseringer om kausale relationer mellem sociale og politiske fænomener i tid og rum. Problemet med

diskursanalysens anvendelighed for slige mainstream ambitioner er, at den per udgangspunkt ikke ønsker at tilvejebringe de substantielle teoretiske begreber og metodiske forskrifter, som en teoretisering af den historiske givne virkelighed nødvendigvis må forudsætte. Fordi Frølund Thomsen deler denne ambition (det sidste ord i bogen er det diskursfremmede „virkeligheden“), fremstår diskursanalysens fordele og ulemper meget klart. Også derfor kan bogen læses med udbytte af andre end folk uden forhåndskendskab til statskundskabens store teoriretninger.

Asbjørn Sonne Nørgaard
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Kirsten Bregm (red.), *Omsstilling i den offentlige sektor - i et økonomisk perspektiv*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1998. 229 s., kr. 275,00

Bogens bidrag er overvejende teoretiske og diskuterende, men de forholder sig alle til en række af de problemstillinger, som ministerier, offentlige selskaber, amter og kommuner tumler med, når de vil ændre på styringen og organiseringen af de offentlige organisationer. De teoretiske diskussioner er således orienteret mod et anvendelsesperspektiv. Det teoretiske perspektiv er i de fleste tilfælde den nyere institutionelle økonomi med fokus blandt andet på informationsøkonomi, incitamentsstrukturer, principal-agent relationer mv. Bogen har kapitler om administrative reformer som decentralisering,

om den lidt mere avancerede brug af intern afregning, om deregulering og om reformer, der i højere grad bryder med den offentlige sektors vante institutionelle rammer, som udlicitering og resultatløns. Der bruges de fleste steder eksempler hentet fra den administrative og politiske hverdag, men der præsenteres ikke nye empiriske resultater. Et enkelt kapitel behandler privatiseringen og den offentlige sektor i de tidligere planøkonomier.

Peter Munk Christiansen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Kristina Miskowiak, *Ytringsfrihed under ansvar*, København: Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 229 s., kr. 275,00

Sammenstødet mellem den grundlovs-sikrede ytringsfrihed og beskyttelsen mod racediskriminerende udsagn var senest aktuelt i forbindelse med debatten om til-ladelse til eller forbud mod ny-nazister-nes demonstrationer i sommeren 1998. Bogen, som vandt en sølvmedalje ved Københavns Universitet i 1997, beskri-ver ytringsfrihedens filosofiske og histo-riske baggrund og dens regulering i Dan-mark med udblik til en række andre lande. Tilsvarende beskrives racismens og race-diskriminationens historie samt nationale og overnationale reguleringer af racedis-kriminerende udsagn. Afvejningen af ytringsfrihed mod beskyttelsen mod race-diskrimination gennemgås ved tiltale- og domspraksis; igen med vægten på Dan-mark og med nogle eksempler fra andre lande. En spørgeskemaundersøgelse til chefredaktørerne på 40 dagblade samt til politiske ordførere og retsordførere for Folketingets partier illustrerer på udmær-

ket vis, hvor svært det er for både redak-tører og politikere at trække den præcise grænse i et spørgsmål, der er et ægte di-lemma.

Peter Munk Christiansen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Søren Kjeldsen-Kragh, *International øko-nomi. Handel og investeringer*, 410 s., kr. 387,00 og *International handelspoli-tik*, 272 s., kr. 284,00, begge Køben-havn: Handelshøjskolens Forlag.

Globaliseringen er et af tidens mantraer. Som andre af den slags fører den en masse „nødvendigheder“ med sig: Globalisering og internationalisering tilsiger, at vi må gøre dette og hint. Den mere tålmodige sjæl har mulighederne for at sætte sig ind i nogle af teorierne knyttet til væsentlige aspekter ved globalisering og internatio-nalisering i Søren Kjeldsen-Kraghs to lærebøger. Bøgerne samler og præsen-terer såvel den neoklassiske som nyere teo-rier om handel, investeringer og handels-politik holdt i et overvejende ikke-teknisk sprog og med en lang række eksempler hentet fra den virkelige verdens handels- og investeringsfænomener.

I *International økonomi* samles teori-erne i det afsluttende kapitel i en - måske for kortfattet - diskussion af fænomener som regionalisering og polarisering. *Handel og investeringer* afsluttes parallelt med en diskussion af frihandel versus be-skyttelse.

Peter Munk Christiansen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet